

Elveszett szinfolt

Szó szerint is érthető a cím. Szeged belvárosában elveszett egy szinfolt, mégpedig a közismert és kedvelt fényűjság, a Klauzál térről. Úgy emlékszem, hogy immár harmadik esztendeje vakoskodik a DEMASZ központi irodaházának homlokzatán a villanykörték hadserege. Valamikor friss bel- és külpolitikai hírek, iparvállalatok és kereskedelmi cégek reklámjai és egyéb aktuális érdekességek szövege futkározott esténként a körteken. A Korzó és a Kárász utca embertömege megállt a Klauzál téren és végigolvasta a „körte”. Különben is egy ekkora fényűjság ma már hozzátartozik egy városképhez.

Miért vakoskodik a fényűjság? — kérdezik a fényűjság a járókelők. A régi használók (tulajdonosok? bérlők?) azt mondják, hogy ráfizettek az üzletre, nem éri meg a működtetést. Elhiszem, hogy ráfizettek akkor, amikor alig lehetett látni a fényűjságon hirdetést, reklámszöveget. S mivel igen kevés ipari és kereskedelmi vállalat ígé-

nyelte a hirdetésnek és reklámnak ezt a lehetőségét, magas volt a tarifa, amely mint circulus vitiózus jelentkezett, a vonal önmagába visszatért: azért volt a kevés a hirdetés, mert drága volt a díja, a díj pedig azért volt drága, mert kevés volt a hirdető. S mi lett a vége. Behunyta szeméit a fényűjság. S most ott éktelenkedik, porosodik, mint kihasználatlan vagyontárgy.

S ez esetben van-e valamilyen ajánlatom? Van. Erdemes lenne megfontolni a szegedi iparvállalatoknak, kereskedelmi szervezeteknek és minden olyan intézménynek, szervezetnek, amelyeknek nem közbömbös cégük híre, hogy közösen, paritásos alapon birtokukba vennék ezt a fényűjságot, s a fenntartási költségekhez való hozzájárulás arányában használnák. Nem hiszem el, hogy ilyen formában ráfizetnének. Nemrégiben egy riportfilmet mutattak be Dunánújvárosról, ahol láttam ilyen fényűjságot működni. Ott megéri?

G. I.

Szakszerűen és kritikusan

„Szakszerűen és kritikusan” — ez a két szó jellemzi most leginkább azt az alapállást, amelyből a munkaszervezés új lehetőségei felé indulhatnak az üzemi kollektívák. Szakszerűen — tehát a szakma legkorszerűbb ismereteinek birtokában, és — kritikusan, sőt önkritikusan kell vizsgálni minden munkahelyen.

A szakértelem, a hozzáértés alapfeltétel. De ne feledjük, a hozzáértésnek, a szaktudásnak sokféle fokozata van. Lépcsők. Mindegyik egy közös cél felé vezet. Nagy siettünkben azért nem szabad átugrani az alsóbb fokozatokat: vannak dolgok, amiket éppen arról a szintről látni a legelősebben.

Vagyis: a munkástól a mérnökig szükség van mindenki vizsgáldó szaktudására. De mindenki önvizsgálatára is. És ez már a „kritikusan” tárgykörébe tartozik.

Természetes vágya az alkotó embernek, hogy jól végezze dolgát; természetes gesztus munka közben a jobb keresése is. Ha most a munka- és üzemszervezés tökéletesítésére kon-

centrálunk, természetes igény ezen belül nemcsak a munkafolyamatok áttekintése, hanem az önelemzés is. Mégpedig a lehető legszélesebb körben.

S itt újra fel kell említenünk egy ébredező mozgalmat nevét: „Dolgozz hibátlanul!” A DH-mozgalom a szakszerűséget eleve feltételezi: komplex, a termelés, gazdálkodás, értékesítés minden fázisát átfogó vizsgálódással készíti elő, indítja el. Mint már néhány üzemben, nálunk is, és már sok száz üzemben külföldön, korábban. A kritikus, önkritikus magatartás ugyancsak sajtója a hibamentességre törekvő munkarendszernek. A tüzetes önvizsgálatból, a saját módszerek, szokások „kiveséséből” széles alapok épülhetnek.

Mindez pedig sodrást és keretet adhat a belső szervezőmunka megújításának. Ezért érdemes és szükséges meggondolni a munkahelyeken: hogyan is kamatoztathatnák a DH-mozgalom előnyeit-erényeit a korszerű üzemszervezés megteremtésében?

S. M.

Öntözéses búzafajták

A Gabonatermesztési Kutató Intézet tegnap, pénteken búzabemutatót rendezett a kiszombori nemesítőtelep makói tenyészterületén. Elsősorban azoknak a gazdaságoknak a vezetőit hívták meg, amelyek a Tisza II. vízlepcső öntözési körzetéhez tartoznak. Dr. Lelley János és munkatársai olyan új, intenzív búzafajtákat állítottak elő, amelyek jól tűrik a zuhogó esőztető öntözést. Ezek a kimondottan törpe növényű, ötven-hatvan centiméteres, de sűrű állományú kenyérgabonák az egész tenyészidő legfontosabb szakaszaiban — mint például a szárbá induláskor, a virágzás után, a kalászoslaskor — bőséges mesterséges csapadékkal láthatók el a megdőlés legkisebb veszélye nélkül. Az ígéretes fajták éppen a kiadós öntözés következtében hektáronként ötven mázsán felüli termést képesek adni. A Tisza II. vízlepcső vidékének leendő búzáit az idén bejelentik fajtaelismerésre, hogy amikor a mezőgazdasági nagyüzemekben megkezdődhet az öntözéses termelésük, akkorra már elegendő vetőmag álljon rendelkezésre.

A makói tenyészterületen ugyancsak bemutatták a szakembereknek az Alföldön és az ország egyéb részein is már százezer holdon köztermesztésben levő Kiszombori 1-es búza fajtafenntartó nemesítését. A cél az, hogy a már bevált, de még újnak számító fajta kedvező tulajdonságait megőrizték, illetve tovább növeljék.

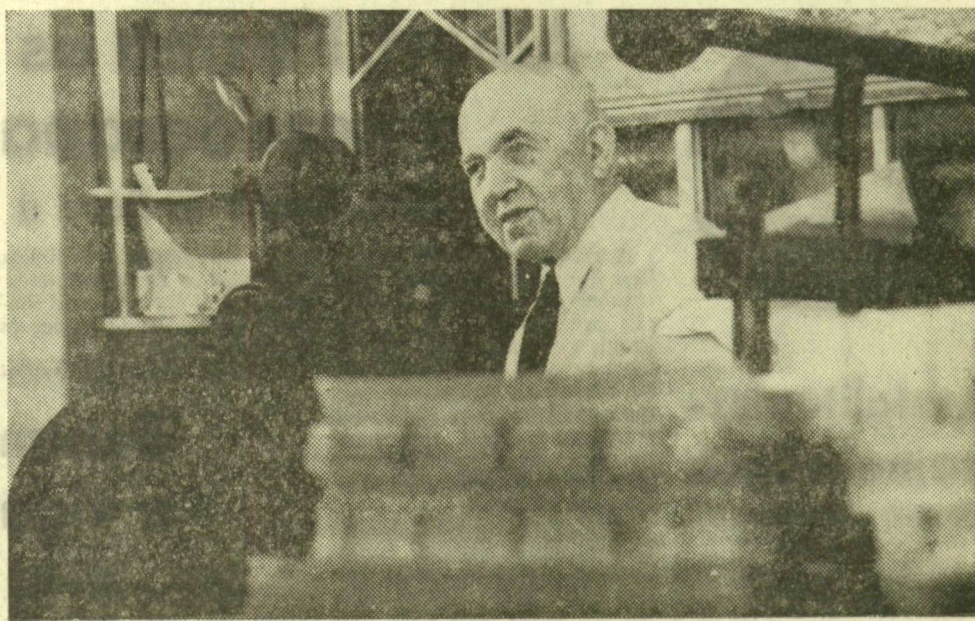
Magyar–indiai közös vállalat

Teljes üzemben dolgozik már az első magyar–indiai gyógyszeripari közös vállalat az indiai Bombaytól 200 kilométerre, Vapi város közelében létesített őserdei ipartelepen. A magyar Medimpex és indiai partnere, a Themis Chemicals Ltd. 1969 első felében alapította a közös vállalatot. A termelési technológiát és a gyártó berendezéseket is a magyar szakemberek tervezték, speciális berendezéseket pedig az indiai vállalatok állítottak elő. A múlt év végén megkezdődött a próbagyártás, s most már havonta több száz tonna gyógyszer-alapanyagot állít elő.

ték arra, hogy segítsenek a gondokat enyhíteni.

Az óvodák berendezéséhez is segítenek az üzemek: az AFIT XI. számú vállalata például Dorozsmán 70 ezer forint értékű játékokat készített az óvodák részére. Gyárlárét községből Szegeden, és viszont, Tápén, Szőregen és Dorozsmán Szeged határán lakó gyermekeket vesznek fel az óvodákba.

Hogy e kis összefoglalóban mondjunk valami rosszat is a peremközségek ellátásáról: a háztartásoknak csak a felében használnak egyelőre palackozott gázt.

Kötések

— Eltem én közöttük eleget, ismerem az ilyen riporttereket, elhiheti a kisasszony. Megmondom, nem szeretem a sok beszédet. Az ember dolgozzon szépen, pontosan. Az a valami.

Papírokat, vásznakat. számkokat forgató keze egy másodpercre sem áll meg. Mozdulatai valóban szépek, pontosak. Egy élet, Csonka József könyvkötő egész 85 éves élete alakította mesterségévé valamennyit.

HOZZÁNÓTT A KÖNYVEKHEZ

A félkész könyvekkel, polcokkal, nyersanyagokkal zsúfolt műhelyben „az ilyen riporterekhez” egyáltalán nem illő, kicsit félszegen toporgók, pillanatokra eláll a szavam a fürge kezű mester mindentudó pillantásától. Az ajtón kívülreked a nagyon is mai utcazaj; bekerít, egy furcsa hangulat: mintha évszázados könyv sárgult lapjairól múltak titkai tárnálnának elém. „A tudós ember”, a mézeskalácsütő, a gabonakereskedő, a fazekas, s meg a könyvkötő... és a többiek elbeszélésekből, regényekből régi mesékből elképzelt alakja egyszerűen meglevenedik, szinte várom, mikor toppan be egyikük, látogatóban a szomszéd műhelyébe. Pedig de hogy kell olyan messzire visszaforgatni az idő kerekét. Arról van csak szó, hogy a könyvkötők mestersége is hirtelen és nagyot változott.

— Mindig demokrata ember voltam. A nyomdában szervezett munkások dolgoztak akkoriban is. De megmondom én úgy, ahogy van, nem tetszik ez az új mód.

Jobb mindenkinek, az biztos, de nem ismerik a szakmát. Nem azt veszik fel egy vállalathoz, akinek mesterlevele van, hanem akit ismernek. Egyik a másikat beveszi, valahogy eltanulják, ami a legfontosabb, aztán megvannak. Hogyan kell a bordát, zsinórokat behúzni? Félbőrbe, vagy egész bőrbe kötni? Nem tudják már, de nem is kell. A könyv tömegeik lett. Ki ad ma 150–200 forintot egynek a kötetéért? Senki.

Szavai lassan gördülnek, felnéz, buzgólkodásomat látva megvidámodik a szeme, huncut-nagyapásan elmosolyodik.

— Szeretné, ha elárulnám a mesterség titkait? Aki nálam tanul, annak átadom. Most is van egy segédem, katonára lesz. Aztán ki tudja, micsoda. Manapság... elkezdik a szakmát, aztán elmennek vasutasnak, meg a téesszebe, megújnak, visszajönnek. Hát lehet az ilyenből jó könyvkötő? Csak abból, aki hozzáért a könyvekhez. És szeret dolgozni.

CICERO ÉS AZ IPARENGEDÉLY

Az asztalon felhalmozott közöny-kupacok, szakdolgozatok, diplomatervek. Középen egy csupasz lap: iparengedély. Hozták bekötötténi.

— Jönnék a közületek, vállalatok: más nem vállalja időre. Mit csináljak, mondja? Nekem csak jó munkát szabad kiadnom a kezemből, és még azt is vállalom kell, hogy készen lesz, amikorra kéri. Különben nem élek meg. Így aztán 10–12 órát dolgozom, vasárnap is bejövök. Ameddig bírom — teszi hozzá, és hogy lássa a hatást, megint felnéz. Felesleges az egészről érdeklődnöm. Látszik: bírja. Nyolcvanöt évesen, testi-szellemi erejének teljes birtokában. Szemüveg nélkül dolgozik, a belépő kuncsaftnak nem kell magyarázni, miért jött. Megismeri őket.

— Mikor kötött utoljára egész bőrbe?

— Két-három éve. Magamnak. Nem volt olyan értékes könyv, de azért nem mondom meg, mi volt — mosolyog, aztán nagyot sóhajt. — Kötöttem én már 1680-as kiadású Cicero-t, 1700-ból fennmaradt kéziratokat is. A hatkötetes... Az állatok világa! Az egész országban két sorozat volt belőle. Az egyiket megtaláltam... De Malinovszkij meg Vorosilov, a marsallok is nálam kötötték az albumokat. Benne volt a fahíd képe is, amit a felrobantott szegedi vasúti híd helyett építettek. Meg az egész útról a fotográfiák... Orsova, Temesvár. Adtak anyagot, megcsináltam.

Elhallgat, megrendelők jönnek az utcáról. A régi idők emlékei sokáig fogva tartják, hiába kérdezem a máról, gondolatai messze kalandoznak.

VÁLTOZNAK AZ IDŐK

— Inas koromban egy koronára volt a heti fizetésem. Reggel 6-ra jártunk dolgozni, a mester az ajtóban állt és nézte az óráját. Aki egy percet is késő,

már kapta a nyaklevest. De nem ám kifelé az utcára, hanem befelé, a műhelybe. Igaz, hogy amikor segéd lettem, tudtam, amit a szakmában tudni kell.

— Mondtam már, hogy a Friss Újságnál dolgoztam? A könyvkötő részlegben én vezettem egy brigádot. Ott aztán össze kellett válogatni az embereket. Havonta 20–30 ezer könyvet csináltunk meg, nem is akárhogyan. Ott voltam 19-ben is, akkor a Vörös Újságot nyomták. Aztán jött a válság, sok embert elbocsátottak, engem nem engedtek. Hiába mondtam, nekem is csak az jár, mint a többieknek. Kellettem nekik, mert értettem a dolgokhoz.

— Milyen dolgokhoz? — Hát nézzén ide a kisasszony!

Előkap egy papírlapot, pillanatok alatt szegfűcsokrot rajzol, közben magyaráz:

— Veszem a bőrt, rajzolom a virágot, vagy a szőlőfürtöt, amit kell. Itt felvágom, teszlek egy aranyfűszert rá, az arany feldobja a szőlőfürtöt, itt a gyönyörű szép metszés, jöhet a szín. A fél délvídeken nem tudják megcsinálni. Kiment a divatból.

Mérgesen elhajítja a papírt, megint visszatér emlékeihez.

— Voltak nehezebb napok is. Amikor nősültem... Nem akarták a szüleim. Ötven koronát adtak, hat gyerek maradt még otthon. Aztán csak átvészeltük. Akkoriban öt fillér volt ám egy kiló nuliszt árá. Meg 40-ben, amikor önálló lettem, délutánonként beszéltek a többiek az ajtón: gyere a Stefániára sétálni. Nem mentem, dolgoztam. Azóta sem iszom, nem is kártyázom, nem is csavargok. Ez a kis kuckó meg az unokám... Kétéves. Leejt valamit, be kell mászni az asztal alá. Kapott egy új ruhát, középre állt és azt mondta: Na? — mutatja a balettmozdulatot, ahogy a gyerek megfogta a kis szoknya széleit, csillog a szeme, szinte megfiatalodik. Közben elkészült az iparengedély, ki-csít leül.

— Meg az is jó, hogy itt nézegetek az ablakon, látom, hogy nevetnek az emberek, sétálgatnak. Ha még a mesterséget is megtanulnák... De hát változnak az idők. Mit mondjak még? Ne írjon sokat! Ha keveset ír, mesélek még Tömörkényről meg Móráról. Meg, hogy hogyan aludtam az Országház lépcsőjén újságpapír alatt.

Ebben maradtunk.

Sulyok Erzsébet

Dorozsma — iparváros

Szeged általános rendezési tervével együtt — mint ismeretes — a peremközségek általános rendezési terve is elkészült. A peremközségek lakossága 1960 óta 15–30 százalékkal növekedett. Az ipari munkásság létszáma Szőreg és Tápé nagyközségekben megközelíti a szegedi arányt (43,5 százalék), Kiskundorozsma nagyközségben ennél is magasabb (60,8 százalék). Ezek szerint tehát Dorozsma Dél-Magyarország legiparosodottabb helye?

Nyilvánvaló, hogy a peremközségek lakói Szeged ipari üzemeiben dolgoznak.

A negyedik ötéves tervben Dorozsmán 282, Szőregen 148,

Tápén 138 lakás épül, közöttük jó néhány többszintes is. Kiskundorozsmán és Szőregen működik bölcsőde, kihasználtságuk 123, illetve 85 százalékos. Az előbb említett községben három bölcsőde építését tervezik, 40–40 férőhellyel. Az óvodai ellátottság is megfelelő, bár szintén „városi színvonalon”: a kihasználtság 116–132, sőt Gyárlárén 152 százalékos. Algyón a régi egészségházat akarák átalakítani óvodává, a téessze és az olajipar segítségével, Dorozsmán szintén a téessze, valamint a gépjavítót és a textilműveket kér-

Múzeum felújítása

Szentendrén befejeződött a Ferenczy Károly Múzeum felújítása. A csaknem hétmillió forint költséget igénylő munkálatok során az építők újjávarázsolták az épületet, s a szomszédságában álló, múzeumhoz csatolt házát.

Irányvonatos „üvegszállítás”

A MÁV Szegedi Igazgatósága és az Orosházi Üveggyár szakemberei az öblösüvegek, palackok szállításának gyorsítására, a törések megszüntetésére kidolgozták és bevezették a rakodólapos, irányvonatos üvegszállítás rendszerét.

Korábban a vagonokba rakott üvegekből — főként tolatások közben — sok összetört, az egységes áruval rakott irányvonatok mindenféle tolatás nélkül jutnak el rendeltetési helyükre, így az üvegtörések minimumra csökkentek. A vonatokat vasárnap állítják össze, illetve továbbítják.

Ertesítjük kedves vendégeinket, hogy az

„Égő arany” eszpresszónkat

(Oskola u. 2.) ma délután 15 órakor

megnyitjuk

Minden kedves vendégünket szeretettel várja HUNGARHOTELS vezetősége és dolgozói. S. 50 289